

Mehmet YILDIZ

**Başım
Secdeye
Gitmiyor
Allah'ım**

İÇİNDEKİLER

NAMAZ NEDEN

5 VAKİT KILINIR?	11
Niçin Namaz Kılmamız?	11
Bu Asırda Dinden Vazgeçmek Âdet Olmuş	12
Namaz İbadetlerin Sertacıdır	16
Neden Namaz Kılmıyoruz?	18
Sübhanallah	19
Allah-u Ekber	20
Elhamdülillah	21
Allah'tan ^(c.c.) Ne İstediyini Biliyor musun?	22
Namazın Çekirdekleri	23

NAMAZ ALLAH'IN^(c.c.)

HUZURUNA KABULDÜR	27
Kur'an-ı Kerim ve Kâinat Kitabı	30
Namazın Manası	31
Kusurunu Bilen, Kulluk Bilincine Ulaşır	32
Allah ^(c.c.) Kulundan Hayret ve	
Muhabbetle Secde Etmesini İster	33
İnsan Fitratın En Şefkatli Bildiğine Sığınır	34
Allah ^(c.c.) Bütün Eksikliklerden Uzaktır	36

NAMAZ VAKİTLERİNİN

HİKMETLERİ	41
5 Vakit Namaz Neden Belirli Saatlerde Kılınıyor? ____	42
Lineer Zaman Algısı - Helezonik Zaman Algısı ____	43
1-Sabah Namazı Vakti ____	46
2-Öğle Namazı Vakti ____	47
3-İkinci Namazı Vakti ____	48
4-Akşam Namazı Vakti ____	49
5-Yatsı Namazı Vakti ____	50
6-Teheccüd Namazı Vakti ____	52
7-İkinci Sabah Namazı Vakti ____	55
Fasid Daire ____	56

NAMAZ VAKİTLERİNİN

ÖNEMİ	59
5 Vakit Namaz Neden Ayrı Vakitlerdedir? ____	60

KARARINI

ALLAH'A BIRAK	81
İstihare Nasıl Yapılır? ____	82
İstihare Yaptım Ama Kalbime His Gelmedi ____	83
Netice istiharedeki Gibi Olmazsa ____	83
Farz ve Harama istihare Yapılmaz ____	84
Başkası Benim Yerime İstihare Yapabilir mi? ____	84
istiharede Rüya ve Renk Var mı? ____	85
Rüya - Marifetli Bir Hocanın Formülü ____	85
Rüya Şeytandan Olabilir mi? ____	86
İstihare ve İstihare ____	87
Kuvve-i Saika ve Kuvve-i Şaika ____	88

NAMAZIN OLMAZSA OLMAZI

İHLAS	93
Kulluğun Kalitesini	
Yakalayamamanın Sebebi Nedir?	94
Resmî Muhabbet	105
İslam'ın Özünü Çaldılar	108

ALLAH'IN^(c.c.)

NAMAZIMIZA İHTİYACI MI VAR?	111
Allah'ın ^(c.c.) Verdiği Nimetler	113
Namazın Önemi	115
Sadakat İnsanı Diriltir	119
Maneviyattan İstifade Etmenin Şartı Fedakârlıktır	120
Sadık, Âşıktan Üstündür	121
Kulluk Mahcubiyettir	122
Amele Güvenmek Günah mıdır?	123
İnsan, Ameline Neden Güvenemez?	124
Kulluk Fitri Vazifedir	125
Her Şey Allah'ın ^(c.c.) Rahmetiyle Gerçekleşir	126
Mülk Umumen Allah'a ^(c.c.) Aittir	127
Namaz Müminin Miracıdır	129

CEMAAT NAMAZININ

ÖNEMİ	131
Cennetin Mertebeleri	133
İslam'ın Değişmez Usulü Sohbet Meclisleridir	134
İyi Şeyleri Duyarsak İyileşiriz,	
Kötü Şeyleri Duyarsak Kötüleşiriz	136
Cemaat Namazı	138
Cemaat Namazı ile İlgili Hadisler	139

Cemaatle Namaz Kılmanın Hükümü	140
Cemaat Namazından Muaf Sınıflar	140
Cemaatle Namazın Önemini Anlatan Örnekler	142
Hz. Abdullah ^(r.a.)	142
Abdullah b. Ömer b. Hattâb ^(r.a.)	143
Fıkıh	143
Cemaat Namazında Niyet	144
Seferî İmamın Ardında Mukim Cemaat	144
Nafile Namaz Hangi Koşullarda Kılınır?	146
Kaza Namazı Cemaatle Kılınır mı?	146
Kamet ve Cemaatle Namaz	147
Mesbûk (Cemaate Sonradan Katılan Kişi)	147

NE DİLERSEN OLDURAN

TEHECCÜD NAMAZI

TEHECCÜD NAMAZI	149
Teheccüd	150
Feda Etmek	150
Kabir	153
Kabir ve Teheccüd	154
Teheccüdün Manası	155
İbadete Sabır	156
Şartların Değişmesini Bekleme	159
Lemaat	160
Riya	160
Şeytan	161
Ayetler ve Hadisler	163
Fıkıh	165
Teheccüd Namazı Ne Zaman ve Kaç Rekât Kılınır?	165
Teheccüd Namazı Cemaatle Kılınır mı?	166
Kaza Namazı Olan Kişi Teheccüd Namazı Kılabilir mi?	167

**Kuşkusuz namaz
hayâsızlıktan
ve kötülükten
mender.**

Ankebût Suresi / 45. Ayet

Namaz Neden 5 Vakit Kılınır?

İnsan Allah'ı^(c.c.) tanımak için yaratılmıştır ve Allah'ı^(c.c.) tanımının en güzel göstergesi namazdır. Namaz, kâinatta imandan sonra gelen en yüksek hakikattir. Namazda ruhun, kalbin ve aklın büyük bir rahatı vardır. Bununla birlikte, bu asrın en büyük problemlerinden biri namaz kılmamaktır. Birçok kişi namazın nasıl kılınacağını, abdestin nasıl alınacağını, namazın iç ve dış farzlarını yani ilmihâl ve fıkıh bilgilerini iyi bilmesine rağmen namaz kılmamaktadır. Bu sorun, namaz ile ilgili bilgi eksikliğinden değil, niçin namaz kılınması gerektiğini bilmemekten kaynaklanır. Bu nedenle öncelikle namazın niçin kılınması gerektiğini bilmemiz gerekir.

Niçin Namaz Kılmalıyız?

Namazın niçin kılınması gerektiğine dair bilgisizlik, insandaki manevi altyapı eksikliğini gösterir. Günümüzde namaz kılmak isteyen ama bunu başaramayan insanların yaptığı en büyük

hata; namazın altyapısı yani namazın neden kılınması gerektiği ile ilgili problemi çözmeden üstyapısı olan namazı kılmaya çalışmasıdır. Oysa bu problemlerin nedeni, yani altyapısı çözüldürse sonuç olan namaz zaten ortaya çıkacaktır.

Namaz, kâinatın varoluş sebebidir. Bu nedenle insanların namazı hayatının en önemli yerine koyması ve tüm işlerini namaz vakitlerine göre düzenlemesi gerekir. Zira namaz, toplumda mutsuzluğu, huzursuzluğu ve tükenmişliği, yani her türlü musibeti uzaklaştıracak manevi gıdayı içinde barındırır. Eğer insanlar bunu bilse ve namazın sadece bir yükümlülük olmadığını, ruhun gıdası ve huzurun anahtarı olduğunu anlasalar, elbette namaza sevinçle ve gayretle yönelirler. Ancak bu yeterince bilinmediği için namaza koşarak gitmeleri gerekirken, namazı bir kenara bırakıp dünya işlerine yöneliyorlar. Mesela bir öğretmen yüz lira karşılığında bir saat boyunca ders anlatıyor, bir berber bir saat boyunca saç tıraşı yapıyor ve bir kasiyer saatlerce ayakta çalışıyor. Ancak, bu insanlar, sonsuz cenneti kazandıracak bir ibadet olan namaz için bir saatlerini ayıramıyorlar. Beş vakit namaz, abdest ile birlikte sadece bir saat sürmesine rağmen, birçok kişi namazı kılmıyor ve bunu bir sorun olarak değerlendirmiyor. Namazın yüz lira kadar bile değeri yokmuş gibi bir tutum sergiliyorlar. Çünkü namazın mahiyetini, namazı kimin emrettiğini ve namazda kimin huzurunda durduğunu bilmiyorlar.

Bu Asırda Dinden Vazgeçmek Âdet Olmuş

Bu çağda insanlar, dünya işleri ile dine dair meseleler çakiştiğinde önceliği dünya menfaatlerine verip dini ikinci plana atar hale geldi. Çünkü bu asırda dinden vazgeçmek âdet oldu. Mesela, bir kişi dünyası için dinini terk etse bu durum toplumda normal karşılanıyor. Ancak aynı kişi işi ile namazı çakiştiğinde namazı tercih etse, etrafındakiler hemen “Aklını mı kaçırdın?

Namaz bir yere kaçmıyor. Kazaya bırakırsın, sonra kılarırsın. Sen hayatını kazanmaya bak..." gibi ifadeler kullanmaya başlıyor. Oysa ortada kazanılacak değil, yaşanılacak bir hayat vardır. Aldığımız nefesi bile her an Allah^(c.c.) yaratırken, insanın asıl kazanacağı şey ahiret hayatı olmalıdır.

İnsanın cesedi havaya, suya, gıdaya muhtaç olduğu gibi; ruhu da namaza muhtaçtır. Oysa namaz ne yazık ki manevi bir ihtiyaç olarak görülmemektedir. Şehirlerarası yolculuklarda temel ihtiyaçlar için mola verilirken, namaz için aynı hassasiyet gösterilmemektedir. Bu durum, insanların namazın kaç rekât olduğunu veya iç ve dış farzlarını bilmemesinden değil, namazın derin anlamlarını ve altyapısını kavrayamamış olmalarından kaynaklanmaktadır.

Bugün toplumda birçok kişi, namaz kılmamasına rağmen "Nasılsın?" sorusuna "İyiyim." diye cevap veriyor. Oysa namaz kılmayan bir insanın gerçekten iyi olması nasıl mümkün olabilir? Namaz, dinin direğidir ve bu direk yıkıldıysa dinin yaşanması mümkün değildir. Bir insan için namaz yoksa, Allah'ın^(c.c.) huzuru da yoktur. Bu sebeple, namazı olmayan bir insanın kendini iyi zannetmesi büyük bir gaflet hâlidir.

Günümüzde bazı insanlar namaz kılmazken, bazıları da namazı yalnızca yerine getirilmesi gereken bir görev olarak görür. Kâinat namaz için dönerken, namazın yalnızca bir zorunluluk gibi, aradan çıkarılacak bir ibadet olarak algılanması gafletin en üst noktasıdır. Bu düşüncüyü değiştirebilmemiz için en güçlü aracımız ise, sağlam bir iman ve bilinçli bir ibadet anlayışıdır. Bu nedenle, iman dersleri alarak ruhumuzu manevi gıdalarla beslememiz gereklidir. Zira ihmal edilen her şey zamanla solar; bu ister bir çiçek ister bir kalp olsun...

Sözler- Dokuzuncu Söz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ * وَلَهُ الْحَمْدُ فِي
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ *

“Haydi siz akşama erdiğinizde ve sabaha kavuştuğunuzda Allah'ı tesbih edin. Göklerde ve yerde hamd ve övgü Ona mahsustur. İkinci vaktinde de ve öğle vaktine erişince de Allah'ı tesbih edip namaz kılın.” (Rum Sûresi, 30:17-18.)

Ey birader! Benden namazın şu muayyen beş vakte hikmet-i tahsisini soruyorsun. Pek çok hikmetlerinden yalnız birisine işaret ederiz. Evet her bir namazın vakti, mühim bir inkılâp başı olduğu gibi, azîm bir tasarruf-u İlâhînin âyinesi ve o tasarruf içinde ihsânât-ı külliye-i ilâhiyenin birer mâkesi olduğundan, Kadîr-i Zülcelâle o vakitlerde daha ziyade tesbih ve tazim ve hadsiz nimetlerinin iki vakit ortasında toplanmış yekûnuna karşı şükür ve hamd demek olan namaza emredilmiştir. Şu ince ve derin manayı bir parça fehmetmek için, beş nükteyi nefsimle beraber dinlemek lazım.

İbadetler, taabbüdî ve mâkulü'l-mânâ olmak üzere ikiye ayrılır. Taabbüdî ibadetler, aklın muhakemesine bağlı olmayan, sebebi tamamen Allah'ın^(c.c.) emrine dayanan ibadetlerdir. Örneğin, öğle namazının neden dört rekât sünnet, dört rekât farz ve ardından iki rekât sünnet olarak kılındığının hikmetini bilemeyiz; bu, tamamen Allah'ın^(c.c.) emridir. Mâkulü'l-mânâ ibadetler ise, hikmet ve maslahatını bildiğimiz ibadetlerdir. Mesela, oruç tutmanın insan bedeni üzerinde birçok faydası olduğunu biliriz. Ancak orucu, bu faydalarından dolayı değil, Allah^(c.c.) emrettiği için tutarız. Aynı şekilde, namazın beş vakte bölünmesinin de çeşitli hikmetleri ve faydaları vardır; fakat namazı bu hikmetler için değil, sadece Allah^(c.c.) emrettiği için kılmamız gerekir.

Namazın hikmeti, insana olan faydalarıdır. Örneğin, bir insan namaz kılarken tüm vücut eklemleri çalışır ve fiziki olarak etkin bir aktivite yapmış olur. Ancak insan, namazı sadece bedenine iyi geldiği için kılamaz. Eğer namazı bu faydasından dolayı kılarsa, başka biri de “Ben fitness yapıyorum, sizin yaptığınız hareketlerden daha fazlasını yapıyorum; o hâlde bu daha faydalı.” diyerek namazı gereksiz görebilir. Bu nedenle, namazın mâkulü'l-mânâsı yani hikmeti bilinebilir; fakat kılınmasının asıl sebebi bu hikmet değildir. Namaz kılınmanın asıl sebebi, Allah'ın(c.c.) emretmiş olmasıdır.

Kâinatta gecenin gündüze dönmesi, gezegenlerin hareket etmesi, günlerin, yılların ve mevsimlerin değişmesi gibi birçok inkılap gerçekleşir. Her namaz vakti ise bu büyük inkılapların başlangıcına denk gelir. Biz sabah uyanınca sadece “Sabah oldu.” deriz; ancak aslında bütün kâinat, o sabahın olması için Allah'ın(c.c.) emriyle hareket etmektedir. Ortada son derece ciddi ve hayret verici faaliyetler vardır ve bu faaliyetlerin başına da namaz yerleştirilmiştir. Allah'ın(c.c.) bundan muradı ise, kendini tanıttirmek istemesidir. Allah(c.c.) bizden bu muazzam faaliyetlerini tanımamızı ve ardından bu inkılapların şükürünü eda etmemiz için hayret ve muhabbetle secdeye gitmemizi ister. Namazın neden bir anda değil de beş vakitte kılındığının cevabı da burada gizlidir. Çünkü bütün inkılaplar ve değişimler bir anda değil, tedricen gerçekleşir.

Allah(c.c.) bütün bu değişimlerin farkına varmamız için her dönüşümün başına namazı koymuştur. Bizden, kusursuzluğunu, büyüklüğünü ve verdiği nimetleri görmemizi; namazda ise “Ya Rabbi! Ben bunlara şahit oldum, sana ilan etmeye geliyorum.” diyerek secde etmemizi ister. Öyleyse en güzel namazı, o inkılapları en çok okuyabilen, Allah'ın(c.c.) o inkılaplar içindeki ikramını en çok üzerinde hissedebilen ve en çok hayret edebilen kişi kılar. Çünkü her gün o inkılapları seyrediyor; Allah Azze ve Celle'nin gezegenleri, yıldızları ve galaksileri tespih taneleri

gibi nasıl çevirdiğini, Güneş'i tepeye direksiz bir şekilde nasıl yerleştirdiğini, ciğerlerimize havayı her an nasıl doldurduğunu müşahede ediyoruz. Allah^(c.c.) namazı emretmeseydi, insan bu büyük dönüşümler karşısında nasıl teşekkür edeceğini ve O'nun^(c.c.) azametini nasıl ilan edeceğini bilemezdi. Bu yüzden namaz, insanın Allah'a^(c.c.) olan hayranlığını ve şükürünü ifade etmesindeki en önemli yoldur.

Namaz İbadetlerin Sertacıdır

Bir otomobil fabrikasında boya, kaporta, tekerlek, vites ve motor gibi bölümler bulunur. Tüm bu bölümlerin çalışmasının tek amacı, otomobil üretmektir. Kâinat fabrikasının tamamının çalışmasındaki sebep ise, kâinatın insanı; insanın da mana olarak namazı ortaya koymasıdır. Kâinattaki her şey bu amaca hizmet eder. İnsanların arasında ibadetlerini yerine getirenler nasıl sartaç ise, ibadetler içinde de namaz sartaçtır. Bir insanın yaptığı ibadetlerdeki kalite dahi, kıldığı namazdan anlaşılır. Çünkü namaz, tüm ibadetlerin fihristesidir.

Allah^(c.c.), maddi ihtiyaçları belirli periyotlara ayırdığı gibi, manevi ihtiyaçları da periyotlara ayırmıştır. Mesela, bir gün çok yemek yesek bile, bu yemek bize bir hafta yetmez; bir sonraki öğünde veya günde tekrar acırız. Aynı şekilde, manevi ihtiyaçların en güzel şekilde karşılanması için de namaz vakitleri her bir inkılabın başına koyulmuştur. Demek ki namazın beş vakit olmasının sebebi; her bir namaz vaktinin, büyük bir dönüşümün başlangıcı olmasındandır.

Allah^(c.c.), kulunu iki namaz vakti arasında sürekli nimetlendirerek insandaki şükürü harekete geçirmek ister. Tıpkı bir sobanın ateşini canlı tutmak için sobaya sürekli odun atılması gibi, Allah^(c.c.) da iki vakit arasında sürekli nimet vererek "Verdiğim nimetleri gel, bana hayretle göster." diyerek kulunun o nimetlerin şükürünü ilan etmesini ister. Her bir namaz vakti,

Allah'ın^(c.c.) verdiği nimetlerin kul tarafından fark edilmesi için belirlenmiştir. Mesela, yatsı namazı ile sabah namazı arasındaki en büyük nimetlerden biri uykudur. Allah^(c.c.) insanı gece vakti uyutur ve sabah tekrar uyandırır. İnsan, gece verilen uyku nimetinin ücretini ancak sabah namazını kılmakla ödeyebilir.

Birinci Nükte

RİSALE-İNUR

Namazın mânâsı, Cenâb-ı Hakkı tesbih ve tâzim ve şükürdür. Yani, celâline karşı kavlen ve fiilen “Sübhânallah” deyip takdis etmek. Hem kemâline karşı, lâfzan ve amelen “Allahu Ekber” deyip tâzim etmek. Hem, cemaline karşı, kalben ve lisanen ve bedenen “Elhamdülillâh” deyip şükretmektir. Demek tesbih ve tekbir ve hamd, namazın çekirdekleri hükmündedirler.

Madde, mana için vardır ve bir şeyin manası, maddesinden daha önemlidir. Mesela, madde olan cesedimiz, ruhumuz için vardır. Ceset, ruhun alet çantasıdır. Ruh, şehadet âlemiyle irtibat için cesedi kullanır. Görebilmek için alet çantası olan cesetten gözü takar; duyabilmek için kulakları takar; düşünmek ve akletmek için beyni takar ve hakeza. Ceset, ruhun alet çantası hükmünde olduğu için de asıl önemli olan ceset değil, ruhtur. Aynı durum namaz için de geçerlidir. Namazın bir maddesi, yani harekâtı vardır; bir de ruhu, yani manası vardır. Namazın amelinin tamamı aslında manası içindir. Namazın her hareketi, insanın Allah'a^(c.c.) karşı hissettiği bir mananın tezahürüdür. Zira Allah Azze ve Celle, Maûn Suresi'nin 4-5. ayetinde şöyle buyurur: “Vay haline o namaz kılanların ki, onlar namazlarının özünden uzaktırlar.” Böylece, namazı şeklen kılıp manasını kavramayan kimseler için uyarıda bulunur. Eğer sadece namazın amelini yerine getirmek yeterli olsaydı, mezkûr ayetteki uyarıya gerek olmazdı.

Namaz, belirli ayetleri ezberleyerek usulüne uygun şekilde kılınıp biten bir eylem değildir. Namazın manasının ortaya çıkıp tezahür edebilmesi için içinin tesbih, tazim ve şükür ile doldurulması gerekir. Sahabenin hayatı da namazı da tam bu bilinç üzerinedir. Nübüvvetin on birinci yılına kadar, yani Miraç hadisesine kadar namaz iki rekât olarak kılınmıştır ve o zamana kadar namaz farz değildir. Çünkü namazdan önce, namazın ruhunun inşa edilmesi gerekir. Namazın ruhunun inşası da tesbih, tazim ve şükür ile olur. Tesbih, “Sübhanallah” kelimesiyle ifade edilir ve Allah’ın^(c.c.) bütün kusurlardan tenzih etmek anlamına gelir. Tazim, “Allah-u Ekber” lafziyla ifade edilir ve Allah’ın^(c.c.) azametini, büyüklüğünü ilan etmektir. Şükür ise “Elhamdülillah” kelimesi ile ifade edilir ve Allah’ın^(c.c.) verdiği nimetler karşısında mahcubiyetini sunmak demektir.

Neden Namaz Kılmıyoruz?

Bir insan namaz kılmıyorsa, namazın manasını oluşturan tesbih, tazim ve şükürde eksiklik var demektir. Bu üç ham maddenin dilden dökülebilmesi için insanın kâinat kitabını okuması gerekir. Çünkü insan, kâinat kitabını okumadan, Allah’ın^(c.c.) büyüklüğünü anlayamaz. Kişi, Allah’ın^(c.c.) sonsuz kudretini idrak etmeden Allah-u Ekber diyemez. Bir insanın bunu gerçek anlamda söyleyebilmesinin yolu, öncelikle o manayı yaşamamasından geçer. Kâinat kitabını okuyan bir insanın gönlünden ise zaten “Ya Rab! Sen her şeyden daha büyüksün. Gezegenleri ve yıldızları tesbih gibi çeviriyorsun. Bu nasıl bir kudret? Bu nasıl bir güç? Kudretin, işitmen, ilmin, görmen, irade etmen nihayetsizdir. Senin kemâlini hakkıyla anlamaktan ve idrak etmekten acizim. Allah-u Ekber!” cümleleri dökülür. İnsanın Allah’a^(c.c.) “Sübhanallah, bütün kusurlardan eksiksin.” diyebilmesi için kainattaki kusursuzluğu görmesi gerekir. Kâinattaki düzeni, mükemmel işleyişi ve hata ile eksiklikten uzak yaratılışı gören insan, “Ya Rab! Sen kusurlardan uzaksın, arisin,

münezzehsin.” der ve onda Sübhanallah'ın manası inkişaf eder. Çünkü kâinattaki bu kadar faaliyet kusursuzsa, bu faaliyetleri yaratan da kusursuzdur; insan, buna karşı ancak “Sübhanallah” ile ifade bulur. İnsanın, “Elhamdülillah” diyebilmesi için ise Allah'ın^(c.c.) verdiği nimetleri fark etmesi gerekir. Elhamdülillah ifadesini gerçek manada hisseden bir insan; “Ya Rab! O kadar çok nimet verdin ki, Sana sonsuz şükürler olsun. Uzayan saçımdan, uzamayan kaşıma kadar her birisinin sebep-i hikmetini gördüm. Koca kâinata tek bir kaşımı bile bana verebilecek yokken, Sen bana iki tane göz verdin. Bunca nimetin karşısında Sana hamd etmekten başka hiçbir yol bulamıyorum.” gibi binlerce mana düşünür. Çünkü insana verilen tüm nimetler, kâinat kitabının okunması gereken birer sayfası hükmündedir. Bunları idrak etmeden “Elhamdülillah” demek nakıs kalır. Kâinat bize Allah'ı^(c.c.) tanıtan bir kitap hükmünde olduğu için; kişinin öncelikle kâinatı inceleyip Allah Azze ve Celle'nin kudretini, rahmetini, cömertliğini; yani esmalarını keşfetmesi gerekir.

Kâinattaki garip olaylara şaşırmadıktan sonra, insan neye “Sübhanallah” diyecektir? Allah'ın^(c.c.) büyüklüğünü anlamadıktan sonra, namazda “Allah-u Ekber” demenin ne anlamı vardır? Allah'ın^(c.c.) nimetlerini keşfedemedikten sonra, insan niçin “Elhamdülillah” diyecektir? Demek ki kişinin bu manaları namazda söylemeden önce kâinattan okuması ve bunları yaşadıkten sonra namazda ilan etmesi gerekir. Zira namazın manasını oluşturan tesbih, tazim ve şükür olmadan hakiki bir namaz ortaya çıkmaz. Bu manalar olmadan kılınan namaz ise yalnızca şeklen yerine getirilen bir ibadet haline gelir ve gerçek anlamına ulaşmaz.

Sübhanallah

Kâinata bulunan her şey, Allah'ın^(c.c.) yarattığı cismani ayetlerdir. İnsan, bu cismani ayetleri okumalı ve Kur'an'daki diğer ayetlerle uyum içinde olduğunu görerek hayret etmelidir. Zira içinde